

Neuvottelu Helsingin kaupunki

Aika: 21.11.2023 klo 10-14

Paikka: Kokoushuone Pankkisali, Aleksanterinkatu 7 (Ympäristöministeriö), Helsinki

Alueen edustajat

Juha Jolkkonen, toimialajohtaja

Hanna Laine, yhteyspäällikkö

Tiina Mäki, hallintojohtaja

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja

Jani Pitkänen, pelastuskomentaja

Daniel Sazonov, apulaispormestari

Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja

Irmeli Suvanto, seniorikonsultti

Puheenjohtajisto

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja

Tiina Snellman, neuvotteleva virkamies, SM, varapuheenjohtaja

Valtioneuvoston edustajat

Annakaisa Iivari, osastopäällikkö, STM

Eveliina Pöyhönen, johtaja, STM, saapui klo. 11.10

Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM (asiantuntijasihteeri, Soikkelin sijainen)

Mirva Kahlos, pelastusylitarkastaja, SM

Teemu Eriksson, finanssineuvos, VM

Tero Tyni, budjettineuvos, VM

Tiina Hetemaa, arviointipäällikkö, THL

Mira Leinonen, pelastusylitarkastaja, AVI

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtajat osastopäällikkö Kari Hakari ja yksikönpäällikkö Tiina Snellman avasivat neuvottelun kello. 10.00.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätösesitys: Todetaan osallistujat, lyhyt esittäytyminen ja hyväksytään asialista muutoksitta.

Päätös: Todettiin esityslistan mukaisesti

3. Hallitusohjelma

3.1 Hallitusohjelman linjaukset

Kansallinen palvelureformi

Palvelureformi on sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllisen uudistumisen reformi. Reformin keskeisenä tavoitteena on tukea alueiden uudistusohjelmien toimeenpanoa ja varmistaa alueiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen.

Työhyvinvoinnin ja –turvallisuuden parantaminen pelastustoimessa

Pelastusalalla käynnistetään kansallinen hanke työturvallisuuden parantamiseksi. Pelastusalan työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Ohjauksen yhtenäistäminen

Ohjauksen yhteensovittamisella tavoitellaan uudistuksen tavoitteiden saavuttamista: palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamista ja kustannusten kasvun hillintää sekä kustannusvaikuttavuutta. Hyvinvointialueiden ohjauksen yhteensovittaminen säädetään valtiovarainministeriön tehtäväksi ja vahvistetaan ministeriön voimavaroja. Valtiovarainministeriön johdolla STM, SM ja VM sekä muut viranomaiset seuraavat ja arvioivat hyvinvointialueiden toiminnan vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja tuloksellisuutta.

Alueen yleiskatsaus ja huomiot hallitusohjelmasta

Alueen edustaja esittelee (Liite 1, kalvot 14-17)

Päätösesitys: Käytiin läpi hallitusohjelman keskeiset hyvinvointialueita koskevat linjaukset sekä alueen yleinen tilanne.

Päätös: Hyväksyttiin päätösesityksen mukaisesti

4. Alueen tilanne – palveluiden toteutuminen ja talouden tila

4.1 Hyvinvointialueen tilannekuvaraportti ja asiantuntija-arviot

Käydään läpi taustamateriaalien sekä tilannekuva-analyysin pohjalta tehdyt havainnot alueen tilanteesta. Hyvinvointialueen tilannekuvaraportin sekä asiantuntija-arvioiden keskeiset nostot on kuvattu liitteen 1 kalvoilla 20-25.

4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma

Alueen uudistumistyötä ohjaa kullakin alueella muutos- ja/tai uudistusohjelma. Alue esittelee oman ohjelmansa keskeiset tavoitteet ja aikataulun. Alueen muutos- ja uudistusohjelmakokonaisuus on esitelty liitteen 1 kalvoilla 27-37.

4.3 Alueen oma nosto

Asia, jonka alue haluaa tuoda keskusteluun, mutta ei sisälly muutosohjelmaan. Mahdollisen noston pitää kuulua laissa määriteltujen asiakokonaisuuksien piiriin.

Alueella ei ollut omaa nostoa.

Päätösehdotus: Käytiin läpi alueen tilanne sekä keskeiset haasteet. Kuultiin alueen muutosohjelman toteutuksen tavoitteet ja aikataulu.

Päätös: Hyväksyttiin päätösesityksen mukaisesti

5. Johtopäätökset

5.1 Yhteinen näkemys alueen tilanteesta (neuvottelusta)

Neuvotteluiden pohjalta muodostetaan yhteinen näkemys alueen tilanteesta. Tämän kohta sovi-
taan neuvottelussa yhdessä alueen edustajien kanssa ja kirjataan keskeiset asiat ja huomiot.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee päätösehdotuksen kokouksessa.

Päätös:

Todettiin, että neuvotteluissa on syntynyt hyvä yhteinen tilannekuva Helsingin kaupungin sosi-
aali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tilanteesta. Helsingin tilanne on lähtökohdiltaan
erilainen. Neuvottelussa todettiin tilanteen olevan suurimpaan osaan alueista verrattuna pa-
rempi, talouden osalta ollaan lähellä tasapainoa jo nyt oman järjestämisvastuun osalta. Talouden
tilanne mahdollistaa pidemmän aikavälin suunnittelun, eikä ole tarvetta nopeisiin jarrutuksiin
toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Vaikka Helsingin tilanne on talouden osalta keski-
määräistä parempi, on muutosohjelma ja ohjelman toimeenpano välttämätön talouteen kohdis-
tuvista paineista johtuen.

Helsingin erityispiirteestä johtuen on suuret mahdollisuudet tehdä hyvin luontevaa yhteistyötä
kaupunkiorganisaation sisällä esim. sivistystoimen, työvoimapalveluiden osalta. Uudenmaan eril-
lisratkaisun luomat mahdollisuudet ja haasteet vaikuttavat myös Helsingin toimintaan. Erityisesti
HUS-yhtymän rooli korostuu, niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti. Helsingin ja HUS-yhtymän
välisessä toiminnassa on edistytty huomattavasti. Prosessit yhteistyölle on kunnossa ja mahdolli-
suudet rakentaa toimivaa erillisratkaisua ovat olemassa.

Helsinki toivoo, että palvelureformista tulee toimia jotka edelleen mahdollistavat vaikuttavan
kehittämisen, esim. tiedonhallinnan näkökulmasta.

5.2 Vaikutukset STM ja SM selvityksiin

Kirjataan mahdolliset neuvotteluiden tuomat muutokset selvityksiin.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee päätösehdotuksen kokouksessa

Päätös: Todettiin, että ei ole vaikutuksia.

5.3 Valtioneuvoston toimenpidesuositukset

Ehdotukset VM:n ja STM:n toimenpidesuosituksiksi hyvinvointialueelle (liite 1, kalvot 43):

1. Alueen on jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
2. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
3. Alueen, Uudenmaan muiden järjestämisvastuullisten ja HUS-yhtymän täytyy tehdä yhteen sovitettua suunnitelmaa talouden tasapainottamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi mukaan lukien yhteinen investointisuunnittelu.
4. Alueen on otettava vastuu YTA-yhteistyöstä ja nopeutettava sekä vahvistettava sitä.

SM:n suositusehdotukset (liite 1, kalvo 44):

5. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
6. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
7. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
8. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
9. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Päätösehdotus: Annetaan esitetyt toimenpidesuositukset

Päätös: Hyväksyttiin päätösehdotus

5.4 Jatkotoimenpiteistä sopiminen

Sovitaan yhdessä jatkotoimenpiteistä ja mahdollisesti seurattavista asioista sekä seurannan aikataulusta ja tavoista.

Toimenpidesuosituksia seurataan Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) §24 mukaisesti ja Laki pelastustoimen järjestämisestä §10 mukaisesti.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee ehdotuksen seurattavista asioista kokouksessa

Päätös: Toimenpidesuosituksen toteutumista seurataan Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä §24 ja Laki pelastustoimen järjestämisestä §10 mukaisesti. Seuranta tehdään Helsingin vuosittaisessa selvityksessä, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön selvityksissä, THL:n asiantuntija-arvioissa, AVI:n asiantuntija-arvioissa, sekä ministeriöiden ja Helsingin vuosittaisissa neuvotteluissa.

5 Tilaisuuden päätös

Palautekysely lähetetään n. viikon kuluessa.

Puheenjohtajat Kari Hakari ja Tiina Snellman päättivät neuvottelun klo 13.51.

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman
Neuvotteleva virkamies
Sisäministeriö

Juha Jolkkonen
Toimialajohtaja
Helsingin kaupunki
3.4.2024

Liitteet

Liite 1: Neuvottelun esitysmateriaali

Neuvotteluiden taustamateriaalit:

Helsingin kaupungin selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueen talouden tilasta

Helsingin kaupungin selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Helsingin kaupungissa: Alueellinen asiantuntija-arvio, syksy 2023, THL

Aluehallintoviraston asiantuntija-arvio: Pelastustoimen palvelut Helsingin kaupungissa 2022

Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta vuonna 2022

Yhteistyöaluetta koskeva Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvio sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä - luonnos

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Suomessa: Valtakunnallinen asiantuntija-arvio, syksy 2023, THL

Valviran valtakunnallinen selvitys valvontahavainnosta koskien sosiaali- ja terveydenhuoltoa

Aluehallintoviraston valtakunnallinen asiantuntija-arvio: Pelastustoimen palvelut 2022

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vuosittainen selvitys – luonnos

Sisäministeriön selvitys: Pelastustoimen palvelut ja talouden tila 2022 - luonnos

VN/22236/2023-STM-48

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Hakari Kari 913129191

2024-03-27

SNELLMAN TIINA 91259001R

2024-03-27

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Helsingin neuvottelu

21.11. klo 10-14

Asialista

1. Tilaisuuden avaus
2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen
3. Hallitusohjelma
4. Alueen tilanne ja muutosohjelma
 - 4.1 Hyvinvointialueen tilannekuvaraportti (Ministeriö esittelee)
 - 4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma (Alue esittelee)
 - 4.3 Alueen oma nosto
5. Johtopäätökset
6. Tilaisuuden päätös

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Osallistujat

• Alueen osallistujat:

- Juha Jolkkonen, toimialajohtaja
- Tiina Mäki, hallintojohtaja
- Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
- Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja
- Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja
- Jani Pitkänen, pelastuskomentaja
- Daniel Sazonov, apulaispormestari
- Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja
- Hanna Laine, yhteyspäällikkö
- Irmeli Suvanto, seniorikonsultti

• Valtioneuvoston osallistujat

- Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
- Tiina Snellman, yksikönpäällikkö, SM, varapuheenjohtaja
- Annakaisa Iivari, osastopäällikkö, STM
- Eveliina Pöyhönen, johtaja, STM
- Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM
- Mirva Kahlos, pelastusylitarkastaja, SM
- Teemu Eriksson, finanssineuvos, VM
- Tero Tyni, budjettineuvos, VM
- Tiina Hetemaa, arviointipäällikkö, THL
- Mira Leinonen, pelastusylitarkastaja, AVI

3. Hallitusohjelma

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hallitusohjelma jatkaa aiempia uudistuksia

- Hallitusohjelmassa todetaan, että ***sosiaali- ja terveydenhuollon palvelulainsäädäntö sekä siihen liittyvä ohjaus uudistetaan vastaamaan uusia sote-rakenteita ja valtakunnallisia sote-tavoitteita***
- Reformin keskeisenä tavoitteena on **tukea alueiden uudistusohjelmien toimeenpanoa ja varmistaa alueiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen**
- Rakennetaan nykyistä selkeämpi kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä
- Tehdään mahdollistavaa lainsäädäntöä ja vaikuttavampaa kansallista ohjausta
 - Poistetaan esteitä mm. integraation, tietojohdamisen, digitalisaation ja henkilöstön riittävyyden edistämiseksi
 - Kevennetään sitä yksityiskohtaista palvelujen sisältöjä koskevaa sääntelyä, joka on tullut tarpeettomaksi hyvinvointialueiden aloittamisen ja sote-järjestämislain mukaisen kansallisen ohjauksen myötä
 - Vahvistetaan yhteistyöaluetasoista ja kansallista kustannusvaikuttavuutta edistävää ohjausta sekä hyvinvointialueiden välistä vertailua

Kansallinen palvelureformi ja alueiden muutosohjelmat muodostavat kokonaisuuden

Finanssipoliittinen tavoite: hillitä kustannusten kasvua **2-3 mrd eurolla vuoteen 2031 mennessä** suhteessa vuoden 2023 julkisen talouden perusuraan.

Kansallinen palvelureformi

Kansallisia toimia kuten

Säädösten uudistaminen (mm. terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltolait)

Hyvän työn ohjelma ja sote-ammattihenkilölakien muutokset

Tietojohtamisen, digitalisaation ja ohjauksen kehittäminen (mm. sote-järjestämislaki, asiakastietolaki ja mahdollistavampi substanssilainsäädäntö)

0,8 mrd €

Hyvinvointialueiden muutosohjelmat

Alueellisia toimia kuten

Palvelurakenteen kehittäminen (mm. yhteisölliset ja kotiin tuotavat palvelut, palveluohjaus ja palveluketjut, digitaalisten ja etäpalvelujen ensisijaisuus, parhaiden ratkaisujen levittäminen)

Tehostetaan toimintoja ja muutetaan toimintatapoja (mm. investoinnit, hankinnat, tilojen ja palveluverkon järjeistäminen, sairauspoissaolojen vähentäminen, siirtyneet virat)

Lisätään alueiden yhteistyötä ja koordinaatiota (mm. tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, ennakoiva henkilöstö-suunnittelu, lääke-, laite- ja tarvikehankintojen keskittäminen)

1,2 mrd €

Mitä Kansallisella palvelureformilla tavoitellaan?

- **Vauhditetaan alueellista kehittämistyötä**, varmistaen hallittu, samanaikainen ja rohkea muutos koko maassa. Reformin myötä suomalaisella hyvinvointiyhteiskunnalla ja sote-alan henkilöstöllä on paremmat valmiudet ja resilienssi toimia ja turvata ihmisten perusoikeudet jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.
- **Selkeämpi sote-palvelurakenne**, jotta palvelut, henkilöstö ja resurssit kohdentuvat oikein. Ennaltaehkäisevät, perustason ja erityistason sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut muodostavat porrasteisen kokonaisuuden.
- **Digitaalisten ja yhteisöllisten ratkaisujen ensisijaisuus** parantaa palvelujärjestelmän toimivuutta ja hillitsee menokasvua. Rajalliset sote-resurssit saadaan paremmin riittämään, kun kaikkia palvelukanavia sekä yhteiskunnan ja yhteisöjen resursseja hyödynnetään optimaalisesti. **Panostetaan** poikkihallinnolliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, ennaltaehkäisyyn, omahoidon mahdollisuuksiin, perustason palveluihin (ml. integraatio ja jatkuvuus), digitalisaatioon ja palveluohjauksen (ml. kohdennetut palveluketjut ja –kokonaisuudet).
- **Kansallisesti painotetaan vaikuttavia palveluja, toimintamalleja ja johtamista**. Kansallinen palvelulupaus huomioi alueelliset ja yksilölliset tarpeet, mutta myös realistisesti käytettävissä olevat resurssit. Vähähyötyisiä hoitoja ja tutkimuksia vähennetään.
- **Vahvistetaan viiden yhteistyöalueen koordinaatiovastuuta ja kansallista yhteistyötä** vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi, erityisesti laaja-alaista erityisosaamista tai merkittäviä investointeja edellyttävien palvelujen ja tehtävien osalta.

Kansallinen palvelureformi

Ennaltaehkäisyn
vahvistaminen

Integraation,
saatavuuden ja
jatkuvuuden
vahvistaminen

Palvelu-
järjestelmän
selkeyttäminen

Vaikuttavuuden
lisääminen

Varautumisen ja
häiriötilanteiden
hoidon
vahvistaminen

Reformin edellyttämät lainsäädännön muutokset (lainsäädännön koordinaatio)

Yleiset palvelut (esim. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki, IMO-laki)

Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelut (esim.. mielenterveyslaki)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut (esim.. lastensuojelulaki)

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden palvelut (esim. vanhuspalvelulaki, vammaispalvelulaki)

SOTE-henkilöstön riittävyys ja saatavuus (esim. Hyvän työn -ohjelma, sote-ammattihenkilölait)

Tiedonhallinta, tiedolla johtaminen ja digitalisaatio (esim. asiakastietolaki)

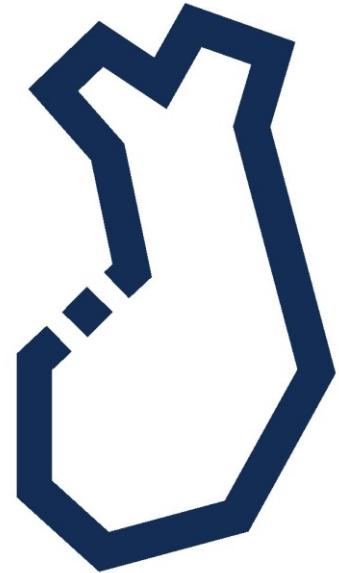
Ohjausjärjestelmän päivittäminen (esim. sote-järjestämislaki)

Yhteydet muihin STM:n ja VN:n hankkeisiin ja ohjelmiin

Kiireelliseksi luokitellut pelastustoimen hallitusohjelmatavoitteet

1. Pelastajien koulutusta lisäämällä ja pelastusvoimien ratkaiseminen.
2. Väestönsuojelun varustuksen oskevan säätelyn uudistaminen ja väestönsuojelutyön organisoinnin kehittäminen.
3. Omatoimisen varustuksen vahvistaminen kaikissa väestöryhmissä.
4. Kansallisen hankkeen käynnistäminen pelastusalan työturvallisuuden parantamiseksi.

RÄDDNINGSVÄSENDET

Työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden parantaminen pelastustoimessa

Hallitusohjelma

- Hallitus edistää työturvallisuutta ja työelämän väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisyä. Hallitus parantaa muun muassa hoito- ja pelastushenkilökunnan oikeussuojaa työhön liittyvissä väkivaltatilanteissa virkamiehen suojaa vastaavaksi.
- Hallitus käynnistää kansallisen hankkeen pelastusalan työturvallisuuden parantamiseksi. Rikoslakia muutetaan siten, että väkivallasta ensihoitohenkilöstöä kohtaan tai sillä uhkaamisesta seuraava rangaistus vastaa virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta seuraavia rangaistuksia.
- Pelastusalan työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota. Pelastusalan posttraumatyöpajojen jatkuminen varmistetaan.

Kansallinen hanke työturvallisuuden parantamiseksi

- Pelastusalan työhyvinvoinnin seurannan työkalu.
- Selvitys pelastusalan työturvallisuuden parantamisen tarpeista.
- Kerätään jo kentällä käytössä olevat hyvät käytännöt jaettavaksi valtakunnallisesti.
- Posttraumatyöpajojen jatkon selvittäminen
- Suojavarusteiden kehittäminen Pelastustoimen suoja-asuja koskevan esiselvityshankkeen toimenpidesuosituksen perusteella
- Hyvän työn ohjelma sisältämään SOTE-toimenpiteiden lisäksi myös pelastustoimeen liittyvät toimenpiteet.
- OM/SM/TEM valmistelee tarvittavat lakimuutokset

Ohjauksen yhteensovittaminen

- Ohjauksen yhteensovittamisella tavoitellaan uudistuksen tavoitteiden saavuttamista: palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamista ja kustannusten kasvun hillintää sekä kustannusvaikuttavuutta.
- Valtiovarainministeriön tehtäväksi tulee sovittaa yhteen valtioneuvostossa tehtävää hyvinvointialueiden ohjausta. Lähtökohtana on se, että valtioneuvostossa tehtävä hyvinvointialueiden ohjaus on yhteensopivaa valtioneuvoston asettamien julkisen talouden finanssipoliittisten tavoitteiden kanssa.
- Käytännössä hyvinvointialueiden ohjauksessa ja hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön valmistelussa alueiden toimintaa ja taloutta arvioidaan aiempaa kattavammin kokonaisuutena.
- Päällekkäiset lakisääteiset ohjausvälineet kuten neuvottelukunnat ja valtakunnalliset tavoitteet yhdistetään. Tavoitteena on nykyistä selkeämpi ja tehokkaampi ohjausrakenne.

Helsingin huomiot hallitusohjelmasta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sotepe-palvelut Suomessa

Vaatimukset

Henkilöstö

Rahoitus

Helsingin huomiot hallitusohjelmasta

- Isot odotukset palvelureformille – erityisesti velvoitteiden tarkastelulle:
 - Henkilöstön riittävyys ja kustannusvaikuttavuus.
 - Myös sähköisen asioinnin ja etäpalvelujen ensisijaisuus auttamaan velvoitteiden toteuttamisen hallinnassa.
 - Tiedon sujuva liikkuvuus.
- YTA-yhteistyöhön asetetut odotukset eivät kaikilta osin realistisia:
 - Eteläisen YTA:n toimijoista moni jo itsessään merkittävän kokoisia.
 - Esim. kliiniset ja myös monet muut tukipalvelut jo keskitetty HUSille.
 - Myös tarkoituksenmukaisia yhteishankintoja tehty jo vuosia.

Helsingin huomiot hallitusohjelmasta

- V. 2025 rahoitusmallin kokonaistarkastelu:
 - Rahoitusmallin pitää vastata mahdollisimman hyvin palvelutarvetta ja kustannuksia siltä osin kun eroille on perusteita.
- Odotamme vaikuttavia kohdennuksia sosiaalisen oikeudenmukaisuuden paketista.
- Uuden ”Kela-korvausmallin” valmistelussa oltava tavoitteena voimavaroja mahdollisimman vaikuttavasti kohdentava malli.

Henkilöstön riittävyys

- Velvoitteiden järkevä purkaminen tai keventäminen; lausunnot, kohdentamattomat tarkastukset, työnjakomuutokset, mitoitukset, digitalisaation ja teknologian hyödyntäminen.
- Aloituspaikkojen lisääminen PK-seudulle, myös nopeiden keinojen hyödyntäminen kuten lisäykset oppisopimuskoulutukseen ja avoimen väylän sisäänottoihin (esim. sosiaalityöntekijät).
- KV-rekrytoinnin edistäminen yksinkertaisella kansallisella mallilla; lupaprosessi ja pätevoityminen.
- Pelastuskoulun rahoitus.

4. Helsingin tilanne – palveluiden toteutuminen ja talouden tila

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

4.1 Helsingin tilannekuvaraportit ja asiantuntija-arviot

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yleiskuva

- **Strateginen suunnittelu** Helsingin toiminta näyttäytyy erityisen positiivisena johtamisen ja strategisen ohjauksen näkökulmasta. Toimintaa on kehitetty pitkäjänteisesti ja laadukkaasti jo useita vuosia. Strategioilla on selkeä ohjaava vaikutus toimintaan ja asetettuja tavoitteita saavutetaan menestyksekkäästi. Helsingissä on vakiintuneessa käytössä suunnitelmia, joita monilla muilla alueilla ei ole vielä laadittu. Suunnittelun kattavuus ja muutosten ennakointi on esimerkillistä.
- **Digitaalisuus palveluiden yhtenä kärkenä:** Digitaalisesti asioineita sote-ammattilaisten kanssa oli Helsingissä kansallista keskiarvoa (21%) huomattavasti enemmän (37 %) vuonna 2022. Digitaalisten palveluiden palvelulupaus, 24/7 palvelukanavat käytössä ja 2 arkipäivän sisällä vastaus yhteydenottoon saavutettiin melko hyvin. Tuottavuuden parantamiseksi mm. hyödynnetään teknologiaa, kehitetään monipuolisia digitaalisia palveluratkaisuja ja kevennetään palvelurakenteita.
- **Kustannusten hillintä tarpeen:** Helsingissä on lähdettävä kuromaan umpeen kuilua henkilöstön vaikeutuvan saatavuuden ja palvelutarpeen kasvun välillä. Tämä on tehtävä niin innovatiivisella tavalla kuin mahdollista, koska Helsinki joutuu tekemään tätä verrattain alhaisen palvelutarpeen vuoksi kiristyvän rahoituksen keskellä. Helsinki on hyvin tunnistanut, että perustason palvelujen ja erikoissairaanhoidon yhteistyön ja ohjauksen vahvistaminen sekä palvelujen yhteensovittaminen on keskeistä palvelujen toimivuuden ja kustannusten hillinnän kannalta. Palveluverkkosuunnittelua koskevista tavoitteista ja periaatteista on myös päätetty.

Kysymyksiä koskien palvelujen kehittämistä

- a) Onko Helsingissä harkittu vaikuttavien johtamis- ja ohjausresurssien kohdistamista nykyistäkin enemmän erityistä huomiota kaipaaviin sisältökysymyksiin (esimerkkejä alla)?
- b) Miten Helsinki edistää palvelujen **aitoa porrastamista** tavalla, joka **purkaa päällekkäisiä palveluja tai palvelujen epätarkoituksenmukaista** käyttöä? Esimerkiksi mielenterveys- ja päihdepalvelut näyttäytyvät pääkaupunkiseudulla hajanaisina. Selkeän perustason ja erikoissairaanhoidon porrastuksen ja yhteistyön sijaan asiakkaat kohtaavat paljon erillisiä yksittäisen palvelumuodon palvelupisteitä.
- c) Miten Helsinki hyödyntää **omalääkäri/hoitaja/tiimi-malleja** henkilökohtaisen hoitosuhteen jatkuvuuden edistämiseksi ja osana **hoitoonpääsyn** parantamista (jossa olisi parannettavaa)?
- d) Miten Helsinki **selkeyttää asiakkaiden neuvontaa ja ohjausta** kohti aitoa yhden luukun mallia, jossa hyödynnetään täysimääräisesti muitakin **lähiyhteisön resursseja** kuin alueen sotepe-järjestämistä vastuullisten rajallisia palveluja ja resursseja?
- e) Miten **palveluverkkosuunnittelua** ja siihen liittyviä perustason palvelujen vahvistamiseen liittyviä toimenpiteitä voisi kiihdyttää?

Kysymyksiä koskien yhteistyötä

- a) Olisiko Helsingillä mahdollisuuksia jakaa osaamistaan (ml. asiakirja- tai analyysipohjia) sekä **levittää toimivimpia käytäntöjään** nykyistä laajemmin ja aktiivisemmin myös muiden järjestämisvastuullisten käyttöön?
- b) Miten Helsinki voisi edistää nykyistäkin määrätietoisempaa toimijoiden välistä **verkostotyöskentelyä ja yhteistyötä erityisesti HUS:n kanssa?**
- c) Miten sotepe tekee **yhdyspintatyötä** mm. työllisyyspalvelujen kanssa, jotta voitaisiin vähentää sote-palvelutarvetta? Helsingissä työikäisten osuus on maan suurin ja taloudellinen huoltosuhde on maan paras, nuorisotyöttömyys on alle maan keskitason. Samalla pitkäaikaistyöttömyys ja rakennetyöttömyys on yli maan keskiarvon.
- d) Miten Helsinki asemoituu kansallisissa ja eteläisen YTAn **sosiaalihuollon porrasteisuus**kysymyksissä? STM:n keskeneräisen selvityksen skenaarioita:
 - 1. Erityisen vaativat sosiaalipalvelut Helsingin kaupungin järjestäminä
 - 2. Erityisen vaativien palvelujen hajauttaminen eri hyvinvointialueille
 - 3. Erityisen vaativien sote-palvelujen keskittäminen HUS-yhtymään sekä
 - 4. Erityisen vaativien sote-palvelujen kokoaminen uuteen HUS-yhtymän & H:gin yhdyspintayksikköön

Muita kysymyksiä

- a) Miten pitkälle Helsingin **tuotantotapa-analyysien** kehittämistyö on edennyt ja missä vaiheessa analyysit tuottavat tuloksia erityisesti ostopalvelujen, vuokratyövoiman ja mahdollisesti muidenkin hankintojen näkökulmasta? Mitkä ovat keskeiset opit epäonnistuneista palveluostoista/kilpailutuksista?
- b) Miltä osin kustannusten kasvu lasten, nuorten ja ikääntyneiden palveluissa on ollut hallittu ja **ennakoiva investointi** vs. pakollinen reaktio olemassa oleviin ongelmiin?
- c) Miten Helsinki kanavoi digitalisaatioon liittyviä vahvuuksiaan vaikeiden **henkilöstöhaasteidensa** ratkaisemiseksi innovoimalla uusia työn johtamista ja eri ammattiryhmien arjen työtä helpottavia ratkaisuja?
- d) Mikä on tämänhetkinen tilanne Helsingin **Sarastia**-ongelmien osalta?

Erityisteema: Miten Helsinki kehittää omia tai tukee laajemminkin Suomessa monikielisyyttä ja monikulttuurisuutta paremmin huomioivia toimenpiteitä?

- Eri asiakasryhmien yhdenvertaisuuden näkökulmasta on olennaista huomioida, että maahan muuttaneilla on muuta väestöä suurempaa psyykkistä kuormittuneisuutta, mutta lääkäriin pääsy on selvästi muuta väestöä heikompaa. Suomessa keskimäärin joka kolmas maahan muuttanut ei saanut tarpeeseensa nähden riittävästi lääkärin vastaanottopalveluja vuonna 2022 ja osuus on kasvanut selvästi aiemmasta.
- Näin ollen ei ole yllättävää, että Helsingissä nimenomaan maahan muuttaneet ovat tyytymättömiä lääkäri- ja hoitajapalvelujen riittävyteen.
- Monikielisyyttä ja monikulttuurisuutta paremmin huomioivat toimenpiteet Helsingissä olisivat olennaisia koko Suomen kannalta, ottaen huomioon näkökulmia kuten Helsingin rooli työperäisen maahanmuuton edistämisessä, lapsiystävällisen yhteiskunnan edistämisessä ja palvelujen turvaamisessa ruotsinkieliselle väestölle sote-uudistuksessa tehtyjen hallinnollisten muutosten jälkeen.

AVI pela-arviointiraportin keskeiset huomiot

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelutason toteutuminen: Turvallisuusviestintää on tehty määrällisesti valtakunnallista vertailuarvoa vähemmän. Riittävä turvallisuusviestinnän palvelutaso on varmistettava tulevaisuudessa.

Pelastustoiminnan palvelutason toteutuminen: Alueen pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on pitkäaikaisia ja merkittäviä puutteita. Toimenpiteet puutteiden korjaamiseksi ovat käynnissä, ja ne edellyttävät tulevina vuosina merkittäviä investointeja ja lisäresursointia. Toimintavalmiudessa on tapahtunut myönteistä kehitystä, mutta kaupunkikehitys asettaa jatkuvasti uusia haasteita riittävän palvelutason ylläpidolle.

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden kehittämistä haastaa pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön heikko saatavuus. Avoinna oleviin virkoihin ei ole riittävästi hakijoita, ja kaikkia virkoja ei tästä syystä ole saatu täytettyä.

Väestönsuojelun palvelutason toteutuminen: Väestönsuojeluun varautumisen taso on osittain puutteellinen, ja kokonaisuudessa on tunnistettu useita kehittämistarpeita koulutuksissa, suunnitelmissa ja johtamistiloissa. Puutteiden korjaaminen on tärkeää riittävän palvelutason saavuttamiseksi.

4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen talouden tilannekuva, talousarvio ja muutosohjelma

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Vuoden 2023 talous

- Valtiovarainministeriö julkaisi 10.10.2023 uudet rahoituslaskelmat, joilla korjattiin lopullisten tilinpäätöstietojen perusteella takautuvasti sekä vuoden 2023 rahoitusta että vuosien 2024-2026 valtion yleiskatteellista rahoitusta.
- Helsingin vuoden 2023 rahoitus kasvoi elokuun ennakkollisiin rahoituslaskelmiin verrattuna 2,4 milj. euroa ja kevään rahoituslaskelmiin (jotka ovat olleet tähän saakka toimialan talouden ja toiminnan ennusteiden rahoitus pohjana) 8,2 milj. euroa.
- Toimialan kolmanne virallisen ennusteen (11/23, joka pohjautuu 8/23 toteumatietoihin) mukaan talouden arvioidaan olevan noin 2,3 miljoonaa euroa alijäämäinen.
- Vuoden 2023 rahoituksen kasvu, tulojen arvioitu kasvu viimeisessä ennusteessa sekä vuoden aikana toteutetut muutosohjelman toimenpiteet voivat mahdollistaa toimialalle tasapainoisemman talouden tuloksen saavuttamisen. Loppuvuoden toteumiin liittyy kuitenkin vielä huomattavia epävarmuuksia.

Talouden ennusteen 2023 muutos

-71,7 milj. e
(5/23)

-24,3 milj. e
(8/23)

-2,4 milj. e
(11/23)

Vuoden 2024 talous

- VM:n 10.10.2023 julkaisema vuoden 2024 rahoitus pieneni elokuun ennakkollisiin rahoituslaskelmiin verrattuna 17,3 milj. euroa, ja 23,7 milj. euroa verrattuna kevään laskelmiin, joiden pohjalta toimialan talousarvioehdotus 2024 laadittiin.
- Rahoituksen pieneminen johtuu sekä lakisääteisten tehtävämuutosten vähenemisestä 2024 että ennakoidusta työnantajamaksujen vähenemisestä, mutta em. eivät kata kokonaan rahoituksen vähenemistä (koko maan rahoituksessa HVA-indeksissä huomioitu työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksun lasku Helsingissä arviolta 7,1 M€).
- Rahoituksen väheneminen edellyttää taloutta tasapainottavien ja tuloja lisäävien toimenpiteiden jatkamista vuoden 2024 aikana lautakunnan hyväksymää muutosohjelmaa toimeenpanemalla.

Vuoden 2024 rahoituksen ylityspaineita

- Yleisen ansiotasoindeksin (3,5 %) ylittävien palkkaratkaisujen vaikutus 18,5 milj. e.
- Vuokrankorotukset 17,4 milj. euroa.
- Lomapalkkavelan kasvu 7,5 milj. euroa.
- Uusien lakisääteisten tehtävien alhainen rahoitus: Helsingin laskennallinen rahoitusosuus lisätehtävistä on alle 2 milj. euroa.

→ v. 2024 paineet yhteensä n. 50,0 milj. euroa (paineissa ei ole huomioitu muita toiminnallisia muutostarpeita kuin uudet lakisääteiset tehtävät rahoituslaskelmien mukaisesti).

- Riskinä toiminnallisten muutosten ja lakisääteisten tehtävien valtion rahoituksen ylittävien kustannusten lisäksi yli hva-indeksin noussut kustannustaso.
- Lisäksi riskinä on, että jos HUS ei pysty kattamaan vuosien 2023-2025 mahdollisia alijäämiä ja on edelleen vuonna 2026 alijäämäinen, joutuvat Helsinki ja Uudenmaan hyvinvointialueet kattamaan HUSin alijäämän (ei ole talousarviossa tai suunnitelmassa huomioitu).

Helsingin talousarvio 2024 ja muutosohjelma

- Talousarvio on laadittu huomioiden muutosohjelma.
- Päämääränä on toimialan talouden tasapainottaminen ja riittävien ja laadukkaiden sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelujen turvaaminen helsinkiläisille.
- Tätä päämäärää tavoitellaan:
 - lisäämällä toiminnan vaikuttavuutta, kustannustehokkuutta ja tuottavuutta
 - keskittymällä lakisääteisiin velvoitteisiin
 - lisäämällä tuloja
 - juurruttamalla taloudellinen näkökulma osaksi toimialan arkea.

Vuosien 2025-2026 rahoitus

- Vuosien 2025 ja 2026 rahoitus kasvaa euromääräisesti vuotta 2024 enemmän.
- Huomattavaa epävarmuutta luo kuitenkin se, että rahoitusmalli muuttuu useaan kertaan vuodessa.
- Hyvinvointialueindeksi ei reagoi riittävän nopeasti kustannustason muutoksiin eikä vastaa toteutunutta kustannustasoa.
- Vuodelle 2024 kohdennetut määrärahat lakisääteisiin tehtävämuutoksiin ovat riittämättömät Helsingin osalta ja kumuloituvat vuosien 2025 ja 2026 menopaineisiin.
- Mahdollinen HUSin kumulatiivisen alijäämän kattaminen (alijäämäennuste v. 2023 95,0 milj. euroa).
- Rahoituslaskelmissa ei ole vielä huomioitu hallitusohjelman vaikutuksia.
- Valtion rahoituslaskelmien perusteella Helsingin rahoituksen palvelutarpeen kasvuarviot ovat pienimpiä Uudellamaalla (Helsingin palvelutarpeen kasvuarvio 2025-2026 molempina vuosina 1,32 %, kun muilla Uudenmaan hyvinvointialueilla kasvu vaihtelee vuodesta riippuen 1,56 % - 1,95 % välillä.

Muutosohjelman sisältö

- I. **Palvelurakenne ja johtaminen** koostuu toimenpiteistä, joilla pyritään kehittämään mm. asiakkaaksi tulon prosessia ja keventämään palvelurakenteita raskaista ja kalliista hoitomuodoista kevyempiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin.
- II. **Tulojen lisääminen ja palvelutarjonnan määrittäminen**, johon pyritään aktiivisella ja monipuolisella edunvalvonnalla valtion suuntaan (rahoitusmalli), asiakasmaksuja mahdollisesti nostamalla ja perimällä maksutulot muilta yhteisöiltä tehokkaasti. Palvelutarjonta määritetään lähtökohtaisesti lain vaatimalle tasolle.
- III. **Palveluverkon kehittäminen ja tilat**, jonka tarkoituksena on löytää toiminnallisesti ja taloudellisesti nykyistä onnistuneempia ratkaisuja.
- IV. **Tuotantotapavalinnat ja hankinnat** koostuu toimenpiteistä, joilla varmistetaan optimaalisten tuotantotapojen valinta vertailukelpoiseen tietoon perustuen.
- V. **Yhteiset**, jossa käsitellään koko toimialalle yhteisiä sopeutustoimia kuten henkilöstöön ja vuokraamisen liittyviä kysymyksiä sekä kaupunkiyhteisiä kysymyksiä.

Sotepe-lautakunnan päätös

- Muutosohjelmaa käsiteltiin sotepe-lautakunnan iltakoulussa 15.8. sekä kokouksissa 5.9., 12.9. ja 19.9. samanaikaisesti talousarvioehdotuksen kanssa (omana asiana).
- Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti käynnistää sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2026 kohdistuvan muutosohjelman ja sen toimenpiteiden valmistelun.

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-010879?paatos=1ff9989f-90b2-c7f4-b624-8abbe6a00003>

Poimintoja lautakunnan päätöksestä 19.9.

- Keväällä 2025 toteutetaan muutosohjelman **puoliväliarviointi**, jossa arvioidaan ohjelman mittakaavaa.
- Jos lainmuutoksella asetetaan velvoite **terveyskeskusmaksuun**, maksu otetaan käyttöön ja se huomioidaan osana muutosohjelmaa.
- Vuoden 2024 osalta terveyskeskusmaksujen mahdollisesta käyttöönotosta päätetään erikseen vuoden 2024 talousarvion laatimisen yhteydessä.
- Ikääntyneiden kotona-asumisen tukemiseksi pidättäydytään **ikäntyneiden päivätoimintaa** koskevista supistuksista.
- Muutosohjelman seuraava kirjaus muutetaan: “tavoitteena on koota muutosohjelmaan ensimmäisessä vaiheessa toimenpide-ehdotuksia noin 100 miljoonan euron sopeuttamiseksi.”

Muutosohjelman toimeenpano

- Muutosohjelman toimenpiteitä on huomioitu toimialan talousarvioehdotuksessa 2024 ja taloussuunnitelmassa 2025–2026.
- Ohjelman toteutumista seurataan talouden ja toiminnan ennusteiden yhteydessä.
- Lisätoimenpiteitä tullaan valmistelemaan koko ohjelmakauden ajan.
- Päätökset toimenpiteen käynnistämisestä tekee toimivaltainen taho.
- Toimenpiteitä viedään lautakunnan päätettäväksi tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman yhteydessä tai erillisinä asioina.
- Toimenpiteitä toteutetaan myös osana normaalia johtamista.

Ideaboksi

Tervetuloa jättämään oma ideasi Helsingin sotepen Ideaboksiin!

Hei, Juha. Kun lähetät tämän lomakkeen, omistaja näkee nimesi ja sähköpostiosoitteesi.

Tervetuloa jättämään oma ideasi Helsingin sotepen Ideaboksiin!

Tee ehdotuksia toimenpiteistä, joilla kehittää organisaatiomme toimintaa taloudellisesti kestävämmäksi! Ideasi voi koskea omaa palveluyksikköäsi, toista yksikköä tai vaikka koko toimialaa.

Tee jokaisesta ideasta oma ehdotus Ideaboksiin. Idea tulee syöttää kerralla, sillä lomaketta ei voi tallentaa.

Saat sähköpostiviestin ehdotuksesi etenemisestä käsittelyprosessissa.

[Seuraava](#)

Helsinki
Helsingfors

4.3 Alueen oma nosto

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

5. Johtopäätökset

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

5.1 Yhteinen näkemys alueen tilanteesta (neuvottelusta)

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

5.2 Mahdolliset vaikutukset STM ja SM selvityksiin

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

5.3 Mahdolliset toimenpidesuosituksset

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Mahdolliset toimenpidesuosituksset (VM & STM)

1. Alueen on jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
2. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
3. Alueen, Uudenmaan muiden järjestämisvastuullisten ja HUS-yhtymän täytyy tehdä yhteen sovitettua suunnitelmaa talouden tasapainottamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi mukaan lukien yhteinen investointisuunnittelu.
4. Alueen on otettava vastuu YTA-yhteistyöstä ja nopeutettava sekä vahvistettava sitä.

Mahdolliset toimenpidesuosituksset (SM)

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdenneet resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työ-turvallisuuteen.

5.4 Jatkotoimenpiteistä sopiminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jatkotoimista sopiminen

- Seurattavat asiat ja seurantatapa

6. Tilaisuuden päätös

KIITOS!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET